Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: HE 130/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eläintenpitokieltoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Yleistä

Suomen Hippos ry kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle eläintenpitokieltoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi HE 130/2026 vp.

Pidämme hallituksen esitystä kokonaisuutena kannatettavana ja eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta tarpeellisena. Esitys vahvistaa eläintenpitokiellon asemaa eläinsuojelurikoksiin liittyvänä turvaamistoimena, pidentää määräaikaisen kiellon vähimmäiskestoa ja muuttaa eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon vankeusuhkaiseksi.

Korostamme, että sääntelyn vaikuttavuus riippuu kiellon käytännön valvonnasta ja tiedonkulusta. Rangaistusasteikon muuttaminen ei yksin riitä vahvistamaan eläintenpitokiellon vaikuttavuutta, jos kiellon rikkomista tai kiertämistä ei käytännössä havaita. Hevosalalla erityinen kysymys on eläintenpitokieltorekisterin tietojen saatavuus Suomen Hippoksen Ruokaviraston antamaan valtuutukseen perustuviin rekisteröinti- ja tunnistamistehtäviin.

Pykäläkohtaiset huomiot

1. lakiehdotus – rikoslaki

17 luvun 15 b § – Eläintenpitokiellon rikkominen

Kannatamme eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistussäännöksen sijoittamista rikoslakiin ja ehdotettua rangaistusasteikkoa, jonka mukaan teosta voidaan tuomita sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta. On tärkeää, että säännös kattaa myös tilanteet, joissa kieltoa kierretään toisen henkilön välityksellä.

Eläintenpitokiellon tulee estää myös järjestelyt, joissa kieltoon määrätty henkilö jatkaa tosiasiallisesti eläinten pitämistä, vaikka eläinten muodollinen omistus tai hallinta järjestetään toiselle henkilölle.

17 luvun 23 § – Eläintenpitokielto

Kannatamme sitä, että eläintenpitokiellon määrääminen vahvistuu eläinsuojelurikoksen yhteydessä pääsäännöksi ja että törkeän eläinsuojelurikoksen yhteydessä kiellon määräämättä jättäminen edellyttää erityisen painavia syitä. Myös määräaikaisten kieltojen vähimmäiskestojen pidentäminen on perusteltua. Vakavissa tai laaja-alaisissa tapauksissa kiellon tulee voida koskea eläimiä yleisesti.

Riittävän kattava ja pitkäkestoinen kielto vahvistaa turvaamistoimen ennaltaehkäisevää vaikutusta ja vähentää eläinten hyvinvoinnin uudelleen vaarantumisen riskiä.

17 luvun 23 a § – Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus

Pidämme tärkeänä sivullisen eläimenomistajan aseman huomioon ottamista menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa. Hevosen omistaja ja eläimen tosiasiallisesta pidosta vastaava henkilö ovat usein eri henkilöitä. Hevonen voi olla esimerkiksi valmennuksessa, vuokrattuna tai täysihoitopaikassa eläintenpitokieltoon määrättävän henkilön hallinnassa.

Selkeissä omistajuustilanteissa eläin tulee voida luovuttaa viivytyksettä sen oikealle omistajalle, jota eläintenpitokielto ei koske, jos eläimen hyvinvointi voidaan näin turvata. Eläintenpitokiellon tarkoitus on suojata eläintä, eikä täytäntöönpanosta tule aiheutua tarpeetonta haittaa sivulliselle omistajalle.

Nostimme luonnosvaiheen lausunnossamme esiin myös tiineiden eläinten ja kiellon voimassaoloaikana syntyvien jälkeläisten aseman. Hallituksen esityksen perusteluissa kysymystä on arvioitu eikä tältä osin ehdoteta erillistä muutosta 23 a §:ään. Pidämme tärkeänä, ettei lain soveltamiseen synny käytännössä aukkoa tiineiden eläinten tai kiellon aikana syntyvien jälkeläisten osalta. Lisääntymistä ei tule voida käyttää eläintenpitokiellon kiertämiseen.

17 luvun 23 c § – Eläintenpitokiellon muuttaminen tai kumoaminen

Pidämme perusteltuna mahdollisuutta muuttaa tai kumota eläintenpitokielto myöhemmin laissa säädetyin edellytyksin. Edellytysten tulee olla tiukat ja muutoksen perustua olennaisesti muuttuneisiin olosuhteisiin.

Mahdollisuus arvioida kieltoa uudelleen on perusteltu yksittäistapauksissa, mutta menettely ei saa heikentää eläintenpitokiellon suojaavaa ja ennaltaehkäisevää vaikutusta.

2. lakiehdotus – laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain 109 ja 110 §:n muuttamisesta

109 § – Eläinsuojelurikkomus

Pidämme johdonmukaisena, että eläintenpitokiellon rikkomista koskeva sääntely poistetaan eläinsuojelurikkomusta koskevasta säännöksestä, kun teosta ehdotetaan säädettäväksi rikoslain 17 luvun 15 b §:ssä.

110 § – Eläintenpitokielto

Pidämme tarpeellisena, että tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus kattaa myös eläintenpitokiellon muuttamista ja kumoamista koskevat ratkaisut.

Eläintenpitokieltorekisterin ajantasaisuus on edellytys sille, että kieltoa voidaan valvoa ja sen voimassaolo voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon.

3. lakiehdotus – laki eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta

3 § – Rekisterin tietosisältö

Kannatamme rekisterin tietosisällön täsmentämistä. Hallituksen esityksessä ehdotettu 3 §:n muutos ei kuitenkaan ratkaise Suomen Hippoksen jo esityksen luonnosvaiheessa esiin nostamaa tiedonsaantitarvetta.

Suomen Hippos ylläpitää hevosrekisteriä ja vastaa hevosten tunnistusasiakirjojen myöntämiseen liittyvistä tehtävistä jalostusjärjestönä ja Ruokaviraston valtuuttamana toimijana. Näissä tehtävissä eläintenpitokieltoa koskeva ajantasainen tieto tarjoaisi käytännön mahdollisuuden havaita ja ehkäistä kiellon kiertämistä.

Rekisterin tietosisällön kehittäminen ei yksin paranna valvontaa, elleivät tehtäviensä vuoksi tietoa tarvitsevat toimijat voi saada välttämättömiä tietoja käyttöönsä. Suomen Hippoksen tiedonsaantitarve on siten erillinen lisämuutostarve suhteessa hallituksen esityksen 3 §:ään.

7 § – Tietojen poistaminen rekisteristä

Pidämme perusteltuna rekisteritietojen poistamista koskevan sääntelyn sovittamista yhteen eläintenpitokiellon muuttamista ja kumoamista koskevan uuden sääntelyn kanssa.

Myös tiedonsaantiin oikeutettujen tahojen käytössä olevien tietojen tulee vastata eläintenpitokiellon kulloistakin voimassaoloa ja sisältöä.

<u>Muutosehdotukset</u>

1. Suomen Hippoksen tiedonsaanti eläintenpitokieltorekisteristä tulee varmistaa.

Hallituksen esityksen eläintenpitokieltorekisteriä koskevat muutokset kohdistuvat 3 §:n rekisterin tietosisältöön ja 7 §:n tietojen poistamiseen. Ne eivät ratkaise Suomen Hippoksen tiedonsaantioikeutta. Valiokunnan tulisi arvioida, onko eläintenpitokieltorekisteristä annettua lakia tarpeen täydentää siten, että Suomen Hippos saa hevosrekisterin ylläpitoon sekä hevosten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyvien tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot eläintenpitokielloista.

Jos tiedonsaantioikeutta ei voida ratkaista tämän esityksen yhteydessä, esitämme, että valiokunta edellyttäisi mietinnössään asian jatkovalmistelua muuta kautta.

2. Sivullisen eläimenomistajan asema tulee turvata täytäntöönpanossa.

Menettelyjen tulee mahdollistaa eläimen viivytyksetön luovuttaminen sen oikealle omistajalle, jota eläintenpitokielto ei koske, kun tämä voidaan tehdä eläimen hyvinvointi turvaten.

3. Eläintenpitokiellon käytännön valvonnan edellytykset tulee varmistaa.

Viranomaisille tulee turvata riittävät resurssit, tiedonsaanti ja osaaminen eläintenpitokieltojen noudattamisen valvomiseksi ja kiertämisen tunnistamiseksi.

Helsingissä

17.9.2026

Kunnioittavasti

Suomen Hippos ry

Minna Mäenpää
Kehitysjohtaja

minna.maenpaa@hippos.fi
p. 040 511 2067

Susanna Mäki
Asiantuntijaeläinlääkäri

susanna.maki@hippos.fi
p. 040 621 4020